

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Aanpak overvalcriminaliteit

‘De (keten)samenwerking op regionaal niveau bij de bestrijding van overvalcriminaliteit en de invloed van de landelijke initiatieven op deze regionale samenwerking’

Inhoudsopgave

	Samenvatting	4
1.1	Aanleiding	6
1.2.	Doelstelling	7
1.3.	Onderzoeksvragen	7
1.4.	Onderzoeksaanpak	8
1.4.1.	Afbakening en reikwijdte	8
1.4.2.	Informatiebronnen	8
1.5.	Leeswijzer	8
2	De aanpak van overvalcriminaliteit binnen de onderzochte regio's op hoofdlijnen	9
2.1.	Regio Rotterdam	9
2.2.	Regio Amsterdam	10
2.3.	Regio Midden-Nederland	10
2.4.	Regio Den Haag	11
2.5.	Regio Zeeland - West-Brabant	12
1	Inleiding	14
3	Bevindingen aan de hand van de onderzoeksvragen	14
3.1.	Hoe is de (keten)samenwerking bij de aanpak van de overvalproblematiek binnen de regio's georganiseerd?	14
3.2.	Is de ketensamenwerking op regionaal niveau effectief?	15
3.3.	Wat is invloed van de genomen landelijke initiatieven op de regionale samenwerking bij de aanpak van de overvalproblematiek?	16
3.4.	Waar ligt de toegevoegde waarde van deze landelijke initiatieven?	16

4	Analyse van de bevindingen en de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag	18
4.1.	Analyse	18
4.2.	Beantwoording centrale onderzoeksvraag	19
	Bijlagen	20
I	Afkortingen	20
II	De landelijke initiatieven nader beschreven	21
III	Betrokken private organisaties bij de bestrijding van overvalcriminaliteit	24
IV	Overzicht respondenten	26

Samenvatting

De landelijke initiatieven voor de aanpak van overvalcriminaliteit hebben door het stellen van duidelijke, concrete doelstellingen er aan bijgedragen dat op alle niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) de urgentie van een effectieve aanpak wordt gevoeld. Hiermee is een integrale aanpak van overvalcriminaliteit totstandgekomen en is (mede) bijgedragen aan de goede resultaten die tot op heden zijn geboekt. Dit geldt niet alleen voor de repressieve aanpak, maar ook voor andere aspecten zoals het organiseren van preventieve maatregelen en de opvang van slachtoffers.

Er zijn sinds de oprichting van de Taskforce Overvallen in 2009 en het door deze Taskforce geïnitieerde 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' forse stappen in de goede richting gezet bij de bestrijding van overvalcriminaliteit. Mede dankzij de inzet vanuit het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' is binnen de regio's sprake van een integrale en structurele aanpak.

Uit het onderzoek van de Inspectie Veiligheid en Justitie (VenJ) blijkt dat door de (keten)samenwerking alle aspecten van de aanpak (o.a. preventie, repressie, slachtofferhulp) worden opgepakt. Hierdoor kan worden gesproken van een integrale aanpak waarbij de meeste samenwerkingspartners elkaar op meer dan één aspect tegenkomen.

Naast de publieke organisaties die in de verschillende regio's samenwerken zijn met name twee koepelorganisaties uit de private sector actief bij de aanpak van de overvalcriminaliteit, te weten: de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en de Detailhandel Nederland (DN). In alle regio's wordt de meerwaarde van deze publiek-private samenwerking benadrukt en gezien als een goed voorbeeld van een aanpak waar 'overheid' en 'bedrijfsleven' elkaar kunnen aanvullen.

Hoewel de landelijke initiatieven een zekere mate van uniformiteit nastreven binnen de regionale aanpak (één set van doelen en maatregelen voor de organisaties in alle regio's) blijkt uit het onderzoek dat binnen elke regio een 'eigen vorm' van samenwerking is ontstaan met een eigen regionale aanpak. De regio's en gemeenten kiezen voor een 'maatwerkoplossing', al dan niet ingegeven door de reeds bestaande (beproefde) structuren. Uit de bevindingen van het onderzoek blijkt dat de toegevoegde waarde van de landelijke initiatieven niet zozeer ligt in het streven naar 'uniformiteit in aanpak', maar veel meer in de 'gezamenlijkheid van de focus'.

Het gaat daarbij niet zozeer om het aanbieden van een blauwdruk, maar meer om het richten en verwerven van commitment.

De Inspectie ziet een geïntegreerde aanpak zoals bij overvalcriminaliteit is gehanteerd als een goed werkbaar model voor andere aandachtsgebieden.

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

Kenmerkend voor het fenomeen 'overvalcriminaliteit' is dat het een ernstig en hardnekkig probleem is dat zich niet eenvoudig laat bestrijden en daarom permanent om aandacht vraagt. Er zijn in de afgelopen jaren diverse (landelijke) initiatieven genomen om overvalcriminaliteit 'de kop in te drukken'¹.

In 2009 heeft de minister van Justitie de 'Taskforce Overvallen' ingesteld. Op verzoek van deze Taskforce heeft professor C. Fijnaut een studie naar overvalcriminaliteit uitgevoerd. Het rapport² van Fijnaut bevestigt het beeld van overvalcriminaliteit als een hardnekkig en lastig te bestrijden fenomeen: *'Een kortdurende gezamenlijke aanpak zal weliswaar op de korte termijn resultaten opleveren, maar het is vooral de kunst om deze aanpak structureel te maken om ook op de midden- en lange termijn de overvallen het hoofd te kunnen bieden.'*

De 'Taskforce Overvallen' heeft onder meer op basis van de diverse aanbevelingen over de aanpak van overvalcriminaliteit het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit'³ opgesteld. In dit actieprogramma wordt uitgegaan van een integrale⁴ en structurele aanpak van overvalcriminaliteit. Het actieprogramma is door de minister van Veiligheid en Justitie op 9 februari 2011 aan de Tweede Kamer aangeboden⁵. Daarbij zijn een vijftal landelijke doelstellingen geformuleerd voor het terugdringen van de overvallen in Nederland, te weten:

¹ In deze rapportage wordt voor wat betreft de definitie van 'overvalcriminaliteit' aangesloten bij de volgende maatschappelijke classificatie van een overval: 'Het met geweld of onder bedreiging van geweld, wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen die zich in een afgeschermd ruimte bevinden of op een gepland/georganiseerd (waarde) transport, of een poging daartoe'.

² Overvallen in Nederland, een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak. C. Fijnaut ea. Den Haag 2010.

³ 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit'; Advies van de Taskforce Overvallen aan de minister van Veiligheid en Justitie voor acties ter verbetering van de ketenaanpak van overvalcriminaliteit in Nederland (2011). De basiselementen (actiepunten/maatregelen) van dit actieprogramma zijn gebaseerd op de aanbevelingen uit het rapport van prof. Fijnaut, de bevindingen uit de doorlichting van het zogeheten Donkere Dagen Offensief (uitgevoerd in het laatste kwartaal van 2010) en de voorstellen die zijn gedaan door publieke en private partners uit de Taskforce Overvallen.

⁴ Waarbij men aansluiting zoekt bij diverse reeds bestaande (lokale) initiatieven en bestaande structuren.

⁵ Kamerstukken II, 2010-2011, 28 684, nr. 305.

- *Het aantal overvallen terugdringen naar maximaal 1900 per jaar.*
- *Het oplossingspercentage overvalcriminaliteit laten stijgen naar 40%.*
- *Het percentage veroordeelde overvallers verhogen naar 32%.*
- *Het recidivepercentage binnen twee jaar bij overvalcriminaliteit terugbrengen naar 40%.*
- *Het percentage bedrijven dat preventiemaatregelen heeft getroffen laten stijgen naar 85%.*

Het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' vormt een onderdeel van het meer omvattende landelijk 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit', dat is gericht op de aanpak van zowel overvallen als ook straatroven, woninginbraken en geweldsdelicten.

Vanuit het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' is aan de Inspectie VenJ verzocht een onderzoek uit te voeren naar de (keten)samenwerking op regionaal niveau bij de bestrijding van overvalcriminaliteit en de invloed van de landelijke initiatieven op deze regionale samenwerking.

1.2. Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is inzicht te geven hoe op regionaal niveau de (keten)samenwerking⁶ verloopt bij de aanpak van overvalcriminaliteit en de invloed van de landelijke initiatieven op deze regionale samenwerking. De bevindingen uit dit inspectierapport moeten bijdragen aan de kwaliteit van de landelijke initiatieven bij de bestrijding van (overval)criminaliteit, nu en in de toekomst.

1.3. Onderzoeksvragen

Bovengeformuleerde doelstelling leidt tot de volgende *centrale vraag*:

Hoe verloopt op regionaal niveau de (keten)samenwerking bij de aanpak van overvalcriminaliteit en welke invloed hebben de landelijke initiatieven⁷ op deze regionale samenwerking?

Om de centrale vraag te beantwoorden dienen de volgende deelvragen te worden beantwoord:

Ten aanzien van de regionale ketensamenwerking:

- *Hoe is de (keten)samenwerking bij de aanpak van de overvalproblematiek binnen de regio's georganiseerd?*
- *Is deze aanpak op regionaal niveau effectief?⁸*

Ten aanzien van de landelijke initiatieven:

- *Wat is invloed van de 'Taskforce Overvallen', het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit', het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' en de 'landelijke overvalcoördinatoren' van politie en het Openbaar Ministerie op de regionale samenwerking bij de aanpak van de overvalproblematiek?*

⁶ Onder (keten)samenwerking wordt in dit onderzoek verstaan de samenwerking tussen de volgende organisaties: politie, gemeenten, Openbaar Ministerie, Slachtofferhulp en reclassering en met private organisaties zoals Koninklijke Horeca Nederland en de Detailhandel Nederland.

⁷ Daarbij worden de volgende landelijke initiatieven onder de loep genomen: de 'Taskforce Overvallen', het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit', het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' en de 'landelijke overvalcoördinatoren' binnen de politie en het Openbaar Ministerie.

⁸ De beoordeling of de aanpak 'effectief' is, is hier afhankelijk van de mate waarin men er gezamenlijk in slaagt daadwerkelijk een bijdrage leveren aan het reduceren van de overvalproblematiek.

- *Waar ligt de toegevoegde waarde van deze landelijke initiatieven?*

1.4. Onderzoeksaanpak

1.4.1. Afbakening en reikwijdte

De Inspectie Ven J heeft de wijze waarop op regionaal niveau wordt samengewerkt binnen vijf (politie) regio's onderzocht. Het betreft de regio's Rotterdam, Amsterdam, Den Haag, Midden-Nederland en Zeeland - West-Brabant.⁹ De reden hiervoor is dat overvalcriminaliteit van oudsher sterk is geconcentreerd in de Randstad, waarbij zich de laatste jaren ook enkele zuidelijke regio's hebben gevoegd. In 2009 vond 54% van alle overvallen in Nederland plaats in deze vijf regio's.¹⁰

Binnen deze regio's heeft de Inspectie VenJ gekeken naar de wijze waarop gemeente, politie, reclassering¹¹, Openbaar Ministerie (OM) en slachtofferhulp samenwerken bij de aanpak van overvalcriminaliteit. Deze vijf organisaties zijn de belangrijkste 'spelers' bij de aanpak van overvalcriminaliteit. Ook de publiek-private samenwerking met organisaties zoals de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en de Detailhandel Nederland (DN) zijn daar waar het de preventieve aspecten betreft meegenomen.

1.4.2. Informatiebronnen

Om de aanpak van overvalcriminaliteit in kaart te brengen heeft de Inspectie VenJ allereerst een **documentstudie** verricht. De Inspectie heeft door middel van **interviews** met betrokkenen inzicht verkregen in de uitvoeringspraktijk. Door middel van **casestudies** zijn bevindingen uit de schriftelijke bronnen en de interviews verder geduid.

1.5. Leeswijzer

Het rapport is opgebouwd uit vier hoofdstukken. Na het eerste inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk twee op hoofdlijnen de aanpak van overvalcriminaliteit binnen de vijf onderzochte regio's¹² beschreven en de samenwerkende organisaties die daarbij betrokken zijn. Aansluitend wordt in hoofdstuk 3 – anders dan op het niveau van de bevindingen van de afzonderlijke regio's – beschreven aan de hand van de onderzoeksvragen hoe op regionaal niveau de (keten)samenwerking bij de aanpak van overvalcriminaliteit werkt en welke invloed de landelijke initiatieven op deze regionale samenwerking hebben. In hoofdstuk vier wordt op basis van een analyse van de bevindingen de centrale vraag beantwoord.

⁹ Het onderzoek heeft zich specifiek gericht op de G4 steden binnen deze eenheden: Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Utrecht. Daarnaast betreft dit Tilburg (in de regio Zeeland - West-Brabant).

¹⁰ Uit: 'Factsheet Taskforce Overvallen'.

¹¹ In dit onderzoek is gekeken naar 'Reclassering Nederland'. In dit rapport wordt de algemene term 'reclassering' gehanteerd.

¹² Dit zijn de volgende gebieden van de regionale eenheden van de nationale politie; Rotterdam, Amsterdam, Den Haag, Midden-Nederland en Zeeland - West-Brabant.

2

De aanpak van overvalcriminaliteit binnen de onderzochte regio's op hoofdlijnen

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen de bevindingen van de samenwerking tussen de verschillende organisaties bij de aanpak van de overvalcriminaliteit in de (politie)regio's Rotterdam, Amsterdam, Den Haag, Midden-Nederland en de regio Zeeland - West-Brabant beschreven.

2.1. Regio Rotterdam¹³

Binnen de regio Rotterdam werken politie en OM al vele jaren intensief samen aan de opsporing en vervolging van overvallers. Begin 2012 is de aanpak van de overvalcriminaliteit geïntensiveerd. De extra aandacht en gerichtere aanpak heeft in de loop van 2012 zijn vruchten afgeworpen. De overvalcijfers laten in deze regio vanaf de tweede helft 2012 een structureel dalende lijn zien.

	2009	2010	2011	2012	2013	Vershil
Overvallen Regio Rotterdam	470	425	430	389	279	-40%

Bron: LORS

De samenwerking bestaat binnen deze regio uit een 'vaste kern' van partners, die – indien nodig – wordt aangevuld met andere partners. De vaste kern bestaat uit de gemeente (met name de stadsmarinier), de politie, het OM en de reclassering. De partners vinden elkaar in de overleggen rondom specifieke projectgroepen in het Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond. De vernieuwde aanpak en nauwere samenwerking binnen het Veiligheidshuis in deze regio werkt goed.

De stadsmarinier is daarbij een soort smeerolie (dwarsverbinding) binnen die samenwerking. De stadsmarinier vervult daarnaast de laatste jaren binnen de regio een belangrijke rol als 'aanjager' bij het voorkomen van recidive bij overvallers.

¹³ Voorheen regio Rotterdam-Rijnmond.

De aanpak van overvallers door een zogeheten ‘persoonsgebonden aanpak’ staat centraal in de regio Rotterdam. Deze aanpak blijkt succesvol. De politie, het OM, de gemeente(n), de Dienst Justitiële Inrichtingen, het Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming en de reclasering bundelen hun krachten om verdachten en veroordeelden binnen strakke kaders een (laatste) kans te bieden. Daarmee weet men een substantiële bijdrage te leveren aan het terugdringen van het aantal overvallen en aan het recidiveren van eerder veroordeelden. Daarbij is speciaal aandacht voor minderjarige verdachten en daders.

De specialistische aanpak van overvallers door een vast overvalteam van de politie blijkt binnen deze regio goed te werken en wordt als een sterk punt gezien bij de repressieve aanpak van overvalcriminaliteit binnen deze regio.

2.2. Regio Amsterdam¹⁴

De overvallen in de regio Amsterdam laten in 2013 vergeleken met 2009 een daling zien van ruim 50%. Daarmee loopt de regio Amsterdam in de pas met het landelijk (dalende) trend wat betreft overvalcriminaliteit. De daling van de overvalcijfers is volgens de gemeente Amsterdam mede het gevolg van inspanningen in het kader van het ‘Aanpak Top600’¹⁵.

	2009	2010	2011	2012	2013	Vershil
Overvallen Regio Amsterdam	561	459	337	233	272	-52%

Bron: LORS

Eind 2010 is voor de aanpak van highimpact crime delicten (waaronder de aanpak van overvallen) de regionale Aanpak Top600 ontwikkeld. De werkzaamheden in het kader van de Top600 zijn succesvol. Het betreft een voornamelijk persoonsgerichte aanpak; daarbij gaat het vooral om het terugdringen en voorkomen van recidive bij de daders. Naast recidivevermindering is gedragsverandering (verbetering perspectief) van deze Top600 als expliciet doel gesteld. Ook het voorkomen van in/doorstroom van de minderjarige ‘broertjes en zusjes’ wordt beoogd, vanuit het idee dat het crimineel gedrag van een crimineel gezinslid andere familieleden niet nadelig moet beïnvloeden.

2.3. Regio Midden-Nederland¹⁶

De stad Utrecht binnen de regio Midden-Nederland is één van de G4 gemeenten waar het onderzoek van de Inspectie VenJ zich op heeft gericht. De onderzochte samenwerkingsverbanden (onder andere het Veiligheidshuis en de regionale politie-eenheid Midden-Nederland) hebben een stadsgrensoverschrijdend aandachtsgebied. Het aantal overvallen in de regio

¹⁴ Voorheen Amsterdam-Amstelland.

¹⁵ Bij de Aanpak Top600 werkt de gemeente Amsterdam nauw samen met ruim 30 partijen. De afspraken over de samenwerking, besluitvorming en informatiedeling bij de uitvoering van de Aanpak Top600 zijn vastgelegd in het Convenant Top600. In dit kader streeft Amsterdam ernaar om 600 plegers van High-Impact delicten zoals woninginbraken, straatroof en overvallen aan te pakken. Binnen de integrale aanpak onderscheidt men 3 pijlers: Lik op stuk, zorg en instroombeperking.

¹⁶ Voorheen regio Utrecht.

Midden-Nederland laat tussen 2006 tot 2009 een stijging zien.¹⁷ Maar tussen 2009 en 2013 is het aantal overvallen fors gedaald en wel met een kleine 50%. In de regio Midden-Nederland is die daling in de afgelopen jaren structureel, het aantal overvallen in de voormalige politieregio Gooi en Vechtstreek is vrijwel constant en ook de voormalige politieregio Flevoland toont een dalende lijn.

	2009	2010	2011	2012	2013	Vershil
Overvallen Regio Midden-Nederland	274	239	203	180	143	-48%

Bron: LORS

De drie regio's¹⁸ hebben in 2012 in de verschillende regionale colleges een eerste gezamenlijke Veiligheidsstrategie 2012-2014 (een meerjarenplan) afgesproken.¹⁹ Het opstellen van heldere doelstellingen heeft ook in de regio Midden-Nederland een stimulerend effect gehad op de aanpak van overvallen. De grote gemeenten in deze regio zetten wat de onderlinge samenwerking betreft de toon. De samenwerking tussen de verschillende partners, met name tussen gemeente, politie en OM, is operationeel en praktisch ingestoken. Er wordt gewerkt met prestatiedoelstellingen, resultaatafspraken en er wordt ook werk gemaakt van het meten of de doelstellingen worden gehaald en afspraken worden nagekomen. De regio Midden-Nederland heeft weinig nieuwe structuren ontwikkelt om de samenwerking in de aanpak van de overvalcriminaliteit vorm te geven, maar maakt gebruik van bestaande (beproeefde) samenwerkingsverbanden.

De ondersteuning door en de samenwerking met de 'Taskforce Overvallen', het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' en de 'landelijke overvalcoördinatoren' van politie en OM worden door de onderzochte organisaties in de regio Utrecht als positief beoordeeld.

2.4. Regio Den Haag²⁰

Het onderzoek binnen de regio Den Haag heeft zich voor een belangrijk deel geconcentreerd op de gemeente Den Haag. Deze gemeente heeft twee beleidsplannen (het regionaal beleidsplan en het veiligheidsplan) geschreven die samen de basis vormen van de aanpak van onder andere High Impact Crime gerelateerde delicten (waaronder de overvalcriminaliteit).

De aanpak van overvallen vormt vanaf 2009 één van de prioriteiten in Den Haag en wordt sindsdien probleemgericht en integraal aangepakt met als resultaat een halvering van het aantal overvallen in de periode 2009 – 2013. Deze dalende trend is ook in de eerste negen maanden van 2014 te zien. Ten opzicht van de vergelijkbare periode in 2013 daalt de overvalcriminaliteit met 27%.

¹⁷ Aangezien het absoluut gezien om kleine aantallen gaat, is de ontwikkeling ervan per gemeente en de aantallen per 1000 inwoners aan grote schommelingen onderhevig.

¹⁸ Bestaande uit 41 gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie van Midden-Nederland.

¹⁹ 'Veiligheidsstrategie Midden-Nederland 2012 – 2014'. Vastgesteld in de vergadering van de Regionaal Colleges van Gooi en Vechtstreek en Flevoland van 21 maart 2012 en Utrecht van 26 maart 2012.

²⁰ Voorheen regio Haaglanden.

	2009	2010	2011	2012	2013	Vershil
Overvallen Regio Den Haag	281	251	211	158	140	-50%

Bron: LORS

De gemeenschappelijke aanpak van de overvalproblematiek in de regio Den Haag lijkt, net als in andere regio's, succesvol te zijn. De driehoek in Den Haag is een stimulerende factor om de samenwerking verder gestalte te geven. Van belang bij de aanpak van overvallen is ook de nadrukkelijke bestuurlijke betrokkenheid. De opsporing en vervolging van overvallen ligt ook in de regio Den Haag in eerste instantie in handen van de politie en het OM. De samenwerking tussen de politie en het OM verloopt goed en krijgt voornamelijk vorm via het zogeheten Twistersteam²¹ van de politie. De belangrijkste taak van de gemeente ligt, naast regie, op het vlak van preventie en nazorg. De gemeente richt zich daarbij het meest op preventie. De gemeente Den Haag is in samenwerking met Slachtofferhulp Nederland actief ten aanzien van de nazorg van slachtoffers van overvalcriminaliteit.

2.5. Regio Zeeland - West-Brabant²²

In 2008 en begin 2009 steeg het aantal overvallen in deze regio explosief, van één overval per week naar ongeveer één per dag. Slachtoffers waren vooral middenstanders en burgers die in hun woning werden overvallen. Naar aanleiding van deze signalering heeft de gemeente Tilburg geïnvesteerd in het verbinden van samenwerkingspartners bij de aanpak van de overvalcriminaliteit. Dit heeft geleid tot de samenstelling van de zogeheten 'Regiegroep Overvallen'.

Vanaf 2009 wordt, onder regie van de gemeente, de aanpak van overvallen afgestemd in deze regiegroep, bestaande uit politie, OM en gemeente.

Vanaf 2011 is het 'Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing' bij de regiegroep aangesloten om een nog betere verbinding te kunnen leggen met de ondernemers. De gemeente Tilburg heeft tevens een 'informatieplein' ingericht, waar tal van (semi)overheidsinstellingen zoals gemeente, politie, justitie, Belastingdienst en Bureau Jeugdzorg gegevens uitwisselen. De focus ligt op het verhogen van de pakkans en het ophelderingspercentage door de politie, het verbeteren van de situationele preventie door de gemeente en de aanpak van overvallen door samenwerking tussen ketenpartners.

De sterke positionering van het Veiligheidshuis in deze regio ondersteunt de samenwerking tussen de diverse partners. Uit de cijfers blijkt dat het goed gaat met de aanpak van overvalcriminaliteit in de regio. Vanaf 2009 laten de overvallen, mede dank zij deze samenwerkingsverbanden en uitgevoerde maatregelen en andere activiteiten, in de regio een dalende trend zien. Dit heeft geresulteerd in een daling van ruim 40% van het aantal overvallen in 2013 ten opzichte van 2009. In 2014 wordt deze trend in deze regio voortgezet met een daling ten opzichte van 2013 van 9%.

	2009	2010	2011	2012	2013	Vershil
Overvallen Zeeland - West-Brabant	218	208	169	164	124	-43%

Bron: LORS

²¹ Dat betreft een speciaal team dat de aanpak van de overvalcriminaliteit als prioriteit heeft.

²² Voorheen regio Midden-West-Brabant.

De maatregelen die door de gemeente Tilburg zijn genomen ten aanzien van de aanpak van de overvalproblematiek werpen hun vruchten af. De repressie wordt uitgevoerd door het heterdaadteam van de politie en de vervolging ligt daarna in handen van het OM. De preventieve kant ligt voornamelijk bij de gemeenten onder meer door berichtgeving aan buurtbewoners. De persoonsgerichte aanpak van overvallers door het Veiligheidshuis in Tilburg sorteert effect blijkt uit de cijfers. Deze aanpak is meer dan alleen dadergericht. Belangrijk is hierbij ook het preventieve karakter van de persoonsgebonden aanpak. Daarbij wordt ook de omgeving van de dader in de aanpak betrokken.

3

Bevindingen aan de hand van de onderzoeksvragen

In dit hoofdstuk wordt – anders dan op het niveau van de bevindingen van de afzonderlijke regio's in het voorafgaande hoofdstuk – aan de hand van de onderzoeksvragen beschreven hoe op regionaal niveau de (keten)samenwerking bij de aanpak van overvalcriminaliteit werkt en welke invloed de landelijke initiatieven op deze regionale samenwerking hebben.

3.1. Hoe is de (keten)samenwerking bij de aanpak van de overvalproblematiek binnen de regio's georganiseerd?

De ketenpartners in de regio's hebben de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in eigen beleid, in de structuur van de eigen organisatie en in de daadwerkelijke uitvoering van voorgenomen initiatieven, maar ook in (gezamenlijke) samenwerkingsafspraken met hun partners. Het is zonder meer duidelijk dat de landelijke initiatieven door het stellen van duidelijke, concrete doelstellingen er aan hebben bijgedragen dat op alle niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) binnen de betrokken organisaties op regionaal niveau de urgentie van een effectieve aanpak wordt gevoeld. Omdat de ketenpartners binnen de regio's zien dat ook hun 'counterparts' investeren in samenwerking werkt dit stimulerend om zelf ook (extra) inspanning te verrichten.

In alle regio's wordt intensief samengewerkt aan de aanpak van de overvalcriminaliteit. Elke regio doet dat op een eigen wijze. Kenmerkend voor de regionale samenwerking is dat binnen de regio's (vooral) wordt voortgebouwd op bestaande (beproefde) structuren en (vertrouwde) instituties. In de regio Zeeland - West-Brabant wordt bijvoorbeeld gewerkt langs de lijnen van de Veiligheidshuizen, terwijl bijvoorbeeld in Amsterdam de daar ontwikkelde 'Aanpak Top600' sterke banden heeft met politie en gemeente. Rotterdam heeft met de stadsmarinier een functionaris die een coördinerende plek tussen samenwerkende organisaties inneemt en daar zijn meerwaarde bewijst.

Vanzelfsprekend komen politie en OM elkaar voortdurend tegen bij de aanpak van overvalcriminaliteit. Zij zijn – vanuit hun specifieke rol – 'van nature' nauw betrokken bij de (voornamelijk) repressieve aanpak daarvan. De gemeente vervult binnen de regio's doorgaans de rol van regisseur en fungeert dikwijls als koppelvlak tussen organisaties die zijn gericht op de repressieve kant (daders) en de organisaties die vooral zijn gericht op nazorg en preventie (slachtoffers),

zoals slachtofferhulp en de reclassering. Uit het onderzoek van de Inspectie VenJ blijkt dat, hoewel de vorm van de samenwerking per regio verschilt en daarmee de 'insteek' en feitelijke uitvoering van de aanpak van overvalcriminaliteit per regio varieert, door de (keten)samenwerking *wel* alle aspecten van de aanpak (preventie, repressie, daders, slachtoffers) worden opgepakt. Hierdoor kan er worden gesproken van een integrale aanpak waarbij de meeste samenwerkingspartners elkaar op meer dan één aspect tegenkomen.

Naast de publieke organisaties die in de verschillende regio's samenwerken zijn met name twee koepelorganisaties uit de private sector actief bij de aanpak van de overvalcriminaliteit, te weten: de Koninklijke Horeca Nederland (KHN) en de Detailhandel Nederland (DN). In alle regio's wordt de meerwaarde van deze publiek-private samenwerking benadrukt en gezien als een goed voorbeeld van een aanpak waar 'overheid' en 'bedrijfsleven' elkaar kunnen aanvullen.

3.2. Is de ketensamenwerking op regionaal niveau effectief?

Uit de bevindingen van het onderzoek van de Inspectie VenJ blijkt niet dat er binnen de regio's nieuwe vormen van samenwerken tussen ketenpartners zijn ontstaan, die speciaal zijn gericht op de aanpak van de overvalcriminaliteit. De partners werken dikwijls op andere terreinen 'van nature' al samen (met name politie, gemeente en OM) en voegen daar in het kader van de (specifieke) aanpak van overvalcriminaliteit een aantal expliciete elementen aan toe die de focus op de overvalproblematiek intensiveert. Daarnaast werken veel partners, vanuit hun kerntaken (o.a. opsporing, vervolging, preventie), ook al aan aspecten die zijn gerelateerd aan de 'overval aanpak'. Op die manier vullen op regionaal niveau partners elkaar aan en vormen als zodanig een samenwerkingsketen.

Binnen alle regio's is een structurele afname te zien van het aantal overvallen. Deze dalende trend is te zien vanaf 2009 en zet zich door in 2014.

Totaal aantal overvallen 2009 tot en met 2013

totaal	totaal	totaal	totaal	totaal
2009	2010	2011	2012	2013
2898	2572	2272	1982	1633

Totaal aantal overvallen eerste 9 maanden 2013 in relatie tot eerste 9 maanden 2014

totaal	totaal	percentage
2013	2014	+ / -
1210	924	-24%

Los van het feit dat uit de cijfers blijkt dat overvalcriminaliteit terugloopt, geeft men binnen de regio's aan dat de onderlinge samenwerking – in het algemeen – goed verloopt. Het (fysiek) samenbrengen van verschillende organisaties die zich met de aanpak van overvallen bezighouden bevordert de samenwerking. Een gedeelde doelstelling en focus blijkt daarbij van belang.

Deze gemeenschappelijke focus creëert een gevoel van urgentie waarbij men zich ‘gedwongen’ voelt ook daadwerkelijk stappen te zetten. Het feit dat men vanuit het bestuur van de regio’s nadrukkelijk aandacht heeft voor de aanpak van overvalcriminaliteit stimuleert lokale uitvoeringsorganisaties en samenwerkingsverbanden bij de aanpak van de overvallenproblematiek.

Een punt van aandacht binnen de regionale samenwerkingsverbanden is de in- en externe informatiestructuur. Uit het onderzoek blijkt dat binnen enkele regio’s een gemis is aan een duidelijke informatiestructuur die de uitwisseling van informatie tussen de verschillende betrokken organisaties goed en eenvoudig faciliteert. Zo sluiten bijvoorbeeld de informatiesystemen van de politie en het OM niet goed op elkaar aan. Ook de doorgifte van slachtofferinformatie vanuit de politie richting Slachterhulp Nederland verloopt niet altijd goed.

3.3. Wat is invloed van de genomen landelijke initiatieven²³ op de regionale samenwerking bij de aanpak van de overvalproblematiek?

Vanuit de regio’s is tijdens het onderzoek van de Inspectie VenJ aangegeven dat de genomen landelijke initiatieven vooral hebben geleid tot een extra investering in de ‘eigen organisatie’ en de ‘eigen omgeving’ als het gaat om de aanpak van overvallencriminaliteit. De landelijke initiatieven hebben niet in de eerste plaats geleid tot geheel nieuwe initiatieven en/of samenwerkingsverbanden. Wel wordt erkend dat de landelijke initiatieven hebben bijgedragen tot een scherpere gezamenlijke focus en daardoor tot een intensievere samenwerking tussen bestaande partners, maar ook tussen partners waarmee samenwerking in eerste instantie minder ‘voor de hand ligt’ zoals private organisaties zoals Koninklijke Horeca Nederland en de Detailhandel Nederland. De landelijke *richtlijnen en maatregelen* hebben daarbij handvatten gegeven voor een goede samenwerking tussen de ketenpartners.

Ook hebben de landelijke initiatieven door het stellen van duidelijke, concrete doelstellingen er aan bijgedragen dat op alle niveaus (strategisch, tactisch en operationeel) de urgentie van een effectieve aanpak wordt gevoeld. In de regio’s wordt erkend dat hiermee de landelijke initiatieven mede hebben bijgedragen tot een integrale aanpak van overvalcriminaliteit en daarmee (mede) tot de goede resultaten die tot op heden zijn geboekt.

3.4. Waar ligt de toegevoegde waarde van deze landelijke initiatieven?

De toegevoegde waarde van de landelijke initiatieven wordt binnen de regio’s vooral gezien in het ‘richten van de neuzen in dezelfde richting’ en ‘aanjagen’ van de samenwerking tussen betrokken organisaties. Daarmee wordt voorbijgegaan aan de concrete doelstellingen die vanuit de landelijke initiatieven zijn gesteld waardoor de prioriteit (en aandacht) voor de aanpak van overvalcriminaliteit (op bestuurlijk niveau) navenant toenam. Hierdoor ontstond ook meer aandacht voor de aanpak bij de leiding van de regionale uitvoeringsorganisaties, hetgeen

²³ Dit zijn: de ‘Taskforce Overvallen’, het ‘Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit’ en de ‘landelijke overvalcoördinatoren’ van politie en het Openbaar Ministerie.

aantoonbaar heeft geleid tot een intensivering van de aanpak. In de praktijk blijkt dat concrete, harde afspraken vanuit de landelijke initiatieven over ‘te behalen doelen’ de leiding van de uitvoeringsorganisaties sterk motiveert om de eigen organisatie aan te zetten tot het halen van deze afgesproken doelen.

Hoewel de landelijke initiatieven een zekere mate van uniformiteit nastreven binnen de regionale aanpak (één set van doelen en maatregelen voor de organisaties in alle regio's), blijkt uit het onderzoek dat binnen elke regio een ‘eigen vorm’ van samenwerking is ontstaan met een eigen regionale aanpak. De regio's en gemeenten kiezen zo blijkt uit de bevindingen voor een ‘maatwerkoplossing’ al dan niet ingegeven door de reeds bestaande structuren. Uit de bevindingen van het onderzoek van de Inspectie VenJ blijkt dat de toegevoegde waarde van de landelijke initiatieven niet zozeer ligt in het streven naar ‘uniformiteit in aanpak’, maar veel meer in de ‘gezamenlijkheid van de focus’.

4

Analyse van de bevindingen en de beantwoording van de centrale onderzoeksvraag

4.1. Analyse

Er bestaan diverse landelijke initiatieven die in onderlinge samenhang streven naar een integrale en structurele aanpak van het overvalcriminaliteit. Daarbij heeft men stevig ingezet om te komen tot gezamenlijk aanpak van overvalcriminaliteit binnen de regio's door het formuleren van (gezamenlijke) doelstellingen en maatregelen en door het geven van adviezen en richtlijnen.

De aanpak van de overvalcriminaliteit in de regio's kenmerkt zich door verscheidenheid in aanpak. Daarbij zoekt men vooral aansluiting bij vertrouwde en beproefde structuren. Hoewel verscheidenheid in aanpak de suggestie zou kunnen wekken van een 'ongecoördineerde' aanpak is dat niet het geval. De landelijke initiatieven hebben geleid tot een duidelijke gezamenlijke focus op te behalen doelstellingen, waar (vooral) vanuit het (lokale en regionale) bestuur op wordt gestuurd.

Op regionaal niveau worden – zij het soms met enige aarzeling – de landelijke initiatieven omarmd. Men ziet op lokaal en regionaal niveau vooral een meerwaarde in de landelijke initiatieven in de 'motivatie' die hiervan uitgaat om (gezamenlijk) de overvalcriminaliteit aan te pakken. Het staat hierdoor nadrukkelijk op de agenda bij de diverse betrokken organisaties. Binnen de regio's ziet men als een meerwaarde dat – mede dankzij de landelijke initiatieven – men meer voorheen 'gedwongen' wordt ook samen te werken met organisaties dan die waarmee men 'van nature' al samenwerkt. De samenwerking met private partners is hiervan een goed voorbeeld.

De meerwaarde van de landelijke initiatieven ligt niet in een uniforme gezamenlijke aanpak, maar wel – door het stellen van duidelijke doelstellingen – in de hierdoor georganiseerde 'gezamenlijke focus'.

4.2. Beantwoording centrale onderzoeksvraag

Hoe verloopt op regionaal niveau de (keten)samenwerking bij de aanpak van overvalcriminaliteit en welke invloed hebben de landelijke initiatieven op deze regionale samenwerking?

Uit de bevindingen van de Inspectie VenJ kan worden afgeleid dat de gezamenlijke aanpak van de ketenpartners binnen de regio's werkt en dat de invloed van de landelijke initiatieven binnen de regio's daar een aantoonbare positieve bijdrage aan heeft geleverd. Dit geldt niet alleen voor de repressieve aanpak, maar ook voor andere aspecten zoals het organiseren van preventieve maatregelen en de opvang van slachtoffers.

Bijlage

Afkortingen

Afkorting	Volledige naam
DN:	Detailhandel Nederland
HIC:	High Impact Crime
KHN:	Koninklijke Horeca Nederland
OvJ:	Officier van Justitie
OM:	Openbaar Ministerie
VenJ:	Veiligheid en Justitie

De landelijke initiatieven nader beschreven

Achtereenvolgens komen de volgende landelijke initiatieven aan bod:

- *De 'Taskforce Overvallen en het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit'.*
- *Het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit'.*
- *De 'Landelijke Overval coördinatoren'.*

De 'Taskforce Overvallen' en het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit'

De minister van Justitie heeft op 15 oktober 2009 de 'Taskforce Overvallen' ingesteld. In de taskforce werken publieke en private organisaties samen. In de taskforce worden de krachten van de verschillende organisaties gebundeld. De aanpak combineert preventieve en repressieve maatregelen. Concreet heeft de 'Taskforce Overvallen' tot taak:

- *signaleren van knelpunten bij de integrale aanpak van overvallen en formuleren van maatregelen om deze knelpunten weg te nemen;*
- *periodiek monitoren van de uitvoering van de maatregelen uit het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' en waar nodig wegnemen van obstakels in de uitvoering en formuleren van aanvullende maatregelen;*
- *onderhouden van contacten met relevante partijen in het veld die niet in de taskforce zijn vertegenwoordigd;*
- *informerende van de minister van Veiligheid en Justitie over de voortgang van de werkzaamheden van de taskforce, jaarlijks vóór 1 november;*
- *formuleren van een voorstel voor de borging van de aanpak van overvallen nadat de taskforce zijn werkzaamheden heeft voltooid²⁴.*

Bij besluit van 4 oktober 2011 van de minister van Veiligheid en Justitie is de 'Taskforce Overvallen' voor de duur van twee jaar verlengd, tot en met 15 oktober 2013. In een brief d.d. 30 januari 2013 vraagt de minister van Veiligheid en Justitie de voorzitter van de 'Taskforce Overvallen' het werk voor nog eens twee jaar voort te zetten.²⁵

²⁴ Besluit van de minister van Justitie van 6 oktober 2009, nr. DDS 56127699, houdende instelling van de 'Taskforce Overvallen' (Instellingsbesluit Taskforce overvallen).

²⁵ Brief minister van Veiligheid en Justitie, onderwerp: verlenging mandaat 'Taskforce Overvallen'; d.d. 30 januari 2013.

Het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' dat door de taskforce is opgesteld, bevat de elementen die nodig zijn om de gewenste structurele aanpak van overvallen te realiseren. De Taskforce Overvallen heeft zichzelf in het kader van het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' als één van de doelen gesteld om in 2014 het aantal overvallen terug te dringen tot maximaal 1900 per jaar. Vanaf de start van de 'Taskforce Overvallen' in 2009 is het aantal overvallen ieder jaar gedaald; van bijna 3000 in het startjaar tot ongeveer 1700 in 2013. Daarmee is het aantal overvallen in 2013 ten opzichte van 2009 bijna gehalveerd.

Het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit'

Het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' is in 2011 door de minister van Veiligheid en Justitie ingesteld en richt zich op de bestrijding van overvallen op bedrijven, woningovervallen en straatroof. Het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' ondersteunt de 'Taskforce Overvallen' bij het bereiken van haar doelen. Deelnemers aan het programma zijn: de politie, het OM, Reclassering Nederland, Slachtofferhulp Nederland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten VNO-NCW²⁶, MKB-Nederland²⁷, Detailhandel Nederland, Koninklijke Horeca Nederland, het Hoofdbedrijfschap Detailhandel, het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid en diverse ministeries en gemeenten.

Maatregelen en instrumenten van het programma zijn veelal doch niet uitsluitend gericht op *daders*; ook slachtoffers verdienen en krijgen aandacht binnen het programma.

De 'Landelijke Overvalcoördinatoren'

- *Landelijke overvalcoördinator politie*

Bij de politie is een landelijke overvalcoördinator aangesteld²⁸. De overvalcoördinator politie kreeg als opdracht de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven op dit terrein effectiever te maken en te zorgen voor nadere analyses van overvalcijfers en voor preventie-adviezen.

Voor het opzetten en in stand houden van een goed publiek-privaat netwerk is goede informatie-uitwisseling van eminent belang. Informatie-uitwisseling binnen de politie krijgt onder andere vorm door het 'Landelijk Overleg Overvallen Coördinatie' en het maandelijks casuoverleg van de Landelijk overvalcoördinator met de regionale overvalcoördinatoren. Ook rapporteert de landelijk coördinator tweemaal per jaar over trends en ontwikkelingen in het aantal overvallen.

De analyses van het 'Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem' dienen o.a. voor het maken van landelijke preventieadviezen, die in overleg met de regionale overvalcoördinatoren en het bedrijfsleven worden opgesteld. De landelijk overvalcoördinator zorgt voor afstemming tussen de regiokorpsen en waar nodig voor het stimuleren van een gezamenlijke aanpak van overvalcriminaliteit. In voorkomende gevallen wordt bekeken of een regionale of een bovenregionale aanpak opportuun is. Bij overvalonderzoeken die voldoen aan de criteria van de bovenregionale recherche vindt prioritering en toewijzing plaats door het 'Bovenregionaal Recherche Overleg'.

²⁶ De organisatie is ontstaan uit de fusie tussen het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO) en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (NCW).

²⁷ MKB: midden- en kleinbedrijf.

²⁸ Landelijke overvalcoördinator; landelijke beleidskaders, april 2004.

- *Landelijke overvalencoördinator Openbaar Ministerie*

Het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvallen' geeft aan dat er op ieder arrondissementsparket een overvalcoördinator actief moet zijn. Ook is besloten om per 1 juli 2011 een landelijke overvalencoördinator bij het OM te benoemen.

Deze landelijk coördinator overvallen van het OM heeft tot taak de uitvoering van de aanpak van overvalcriminaliteit aan te jagen en de resultaten te monitoren. Hij is verantwoordelijk voor het signaleren en uitwisselen van 'best practices', trends en innovatieve strategieën. Hij is intern binnen het OM verantwoording verschuldigd aan de hoofdofficier van justitie die binnen het OM als portefeuillehouder verantwoordelijk is voor de aanpak van overvallen.

De landelijke coördinator overvallen van het OM is voorzitter van de in december 2010 opgerichte 'Nationale Stuurploeg Overvallen'. Deze stuurploeg heeft tot taak om de sturing op de operationele aanpak van de zwaardere categorie overvallen en het informatieproces te verbeteren.

De 'Nationale Stuurploeg Overvallen' monitort de categorie 2 en 3 overvallen²⁹ en wijst overvalonderzoeken zo nodig toe aan de bovenregionale recherche of biedt een zaak aan bij de landelijke recherche. De meeste onderzoeken die door de 'Nationale Stuurploeg Overvallen' in 2011 zijn behandeld betreffen overvallen op geldtransporten, juweliers en supermarkten. De landelijke coördinator overvallen participeert namens het OM ook in het 'Afstemmingsplatform Overvallen', waarin ook het bedrijfsleven is vertegenwoordigd. Dit is een platform waarin de participanten afstemmen en informatie uitwisselen.

De zogeheten 'Toolbox persoonsgerichte aanpak High Impact Crimes'³⁰ is op initiatief van het OM ontwikkeld. De toolbox is een handreiking voor een persoonsgebonden aanpak die is ontwikkeld voor parketten, politie en gemeenten. De toolbox ondersteunt de High Impact Crime (HIC) aanpak. De focus binnen het OM is de laatste tijd steeds meer op een bredere uitrol van deze HIC-aanpak (ook voor overvallen).

²⁹ Vanaf februari 2010 worden in Nederland gepleegde overvallen ingedeeld in categorieën die aangeven in welke mate een overval als professioneel en georganiseerd kan worden gezien. De meer georganiseerde overvallen vallen onder de zogenoemde categorie 2- en categorie 3-overvallen. Overvallen in categorie 1 zijn de overvallen met de laagste organisatiegraad. Verreweg de meeste overvallen vallen in deze categorie.

³⁰ De toolbox bevat naast een risico-inventarisatie-instrument, ook informatie hoe de privacy, het proces en de feitelijke aanpak kan worden georganiseerd. Gelet op het feit dat de verschillende betrokken partijen bij eenheden verschillend zijn georganiseerd is het uitgangspunt van de toolbox dat de betrokken organisaties hun processen naar eigen inzicht kunnen inrichten (geen dwang). Het is de intentie om v.w.b. werkprocessen en methoden voor de politie en OM tot één persoonsgebonden aanpak te komen. Het College van PG's heeft de arrondissementsparketten opgedragen deze toolbox toe te passen. Een aantal parketten past de procedures uit de toolbox reeds toe.

Betrokken private organisaties bij de bestrijding van overvalcriminaliteit

Koninklijke Horeca Nederland

Koninklijke Horeca Nederland (KHN) is de grootste horeca belangenorganisatie in ons land. Met 246 afdelingen door heel Nederland vertegenwoordigt KHN ruim 20.000 horecaondernemers met bijna 200.000 horecamedewerkers³¹. Het onderwerp veiligheid is voor KHN een zeer belangrijk issue. Dat geldt zeker intern, richting de eigen achterban maar ook extern, waar het de samenwerking met andere partners betreft.

KHN organiseert in de regio's overvaltrainingen voor de ondernemers en hun personeel. In 2013 heeft KHN zo'n vijftig overvaltrainingen in Nederland georganiseerd en lopen er tien pilots waarin de lokale samenwerking centraal staat tussen horeca, gemeente en politie op het terrein van veiligheid. De samenwerking tussen deze publieke organisaties en de horecabranche verloopt op deze vlakken goed. KHN participeert in de 'Taskforce Overvallen' en in het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit'. Het 'Programma Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' is voor KHN een belangrijke orgaan omdat ook daar verschillende publieke organisaties (politie, OM en gemeenten) bij elkaar zitten waarmee door KHN nauw wordt samengewerkt. Op deze wijze onderhoudt KHN goede directe contacten met deze partners en krijgt men ook kwantitatieve gegevens vanuit het 'Landelijk Overvallen en Ramkraken Systeem'. Op deze wijze wordt KHN goed geïnformeerd over wat er op het vlak van overvallen gebeurt zodat zij zelf richting hun achterban in actie kunnen komen.

Volgens KHN zit de branchevereniging met zo'n 70% van alle gemeenten regelmatig aan tafel om samen de te volgen strategie met betrekking tot het onderwerp veiligheid te bespreken. En dat past precies in de doel- en taakstelling die KHN zich heeft gesteld ten aanzien van de veiligheid binnen de horeca en het nemen van preventieve maatregelen tegen mogelijke overvallen.

Het aantal overvallen op Horecaondernemingen³² laat vanaf 2009 t/m 2014 een structurele daling zien.

³¹ Website Koninklijke Horeca Nederland: www.KHN.nl.

³² Onder Horecaondernemingen vallen onder andere: cafés, coffeeshops, hotels, restaurants, snackbars.

Detailhandel Nederland

Detailhandel Nederland (DN) is op vele fronten actief om de veiligheid van hun achterban te verbeteren. Zo heeft DN met de minister van Veiligheid en Justitie het 'Convenant Bestrijding Rondtrekkende Dadergroepen' afgesloten. Het convenant heeft als doel de bendes winkelcriminel en effectiever te bestrijden en de samenwerking over de hele linie te versterken. Ook is DN samen met de autoriteiten initiatiefnemer van het actieprogramma tegen overvallen. De aanpak van de overvalproblematiek wordt door DN op diverse wijzen gestalte gegeven. Een van de belangrijke taken voor DN is de communicatie over dit onderwerp met de eigen leden. Ook zorgt DN voor Mbo-opleidingen waarbij 'veiligheid' een standaard onderwerp is. Daarnaast organiseert DN in week 41 ieder jaar de zogenoemde 'Week van de Veiligheid', die vooraf gaat aan het landelijk 'Donkere Dagen Offensief' waar DN ook intensief bij is betrokken.

Winkeliers, winkeliersverenigingen en brancheorganisaties in de detailhandel organiseren in de 'Week van de Veiligheid' een breed scala aan activiteiten om winkelmedewerkers te stimuleren met het thema veiligheid aan de slag te gaan. DN heeft al jaren goed zicht op het overvallenprobleem en zag ook de stijging van het aantal overvallen in de jaren voorafgaand aan de oprichting van de 'Taskforce Overvallen'. DN heeft dit probleem onder de aandacht gebracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie en heeft bij de oprichting van de 'Taskforce Overvallen' een rol als 'aanjager' gehad. Mede daarom is de DN ook vertegenwoordigd in de 'Taskforce Overvallen'. Sinds de oprichting van de 'Taskforce Overvallen' ziet ook DN de overvallen op winkeliers dalen. In 2009 waren er 991 overvallen bij de detailhandel, in 2013 is dat aantal meer dan gehalveerd. Het aantal overvallen op de detailhandel³³ laat vanaf 2009 t/m 2014 een jaarlijkse daling zien.

---

³³ Onder detailhandel vallen onder andere: benzinestations, drogisterijen, juweliers, kledingbedrijven, slijterijen, supermarkten, tabakzaken, telefoonwinkels, videotheken.

IV

Overzicht respondenten

Regio's:	Aantal respondenten, functionaliteit en organisatie:
Rotterdam	1: Ketenmanager Veiligheidshuis (gemeente)
	2: Stadsmarinier HIC-delicten en programmasecretaris (gemeente)
	1: Beleidsofficier overvallen (OvJ) (OM)
	1: Tactisch leidinggevende overvallenteam (politie)
	2: Beleidsmedewerker en hoofd algemene dienstverlening Slachtofferhulp
	2: Procesregisseur en voorzitter casuoverleg Reclassering
Amsterdam	2: Coördinator overvallen en beleidsmedewerker Directie OOV (gemeente)
	2: Programmamanager en programmasecretaris 'Aanpak Top600' (gemeente)
	1: Ketenmanager Veiligheidshuis (gemeente)
	1: Teamleider (OvJ) gebiedsgebonden team Zuid-West (OM)
	1: Regionaal overval coördinator (politie)
	3: Teamleider, projectleider en hoofd algemene dienstverlening Slachtofferhulp
	1: Unitmanager advies Reclassering
Midden-Nederland	1: Coördinator overvalcriminaliteit Openbare Orde en Veiligheid (gemeente)
	1: Beleidsmedewerker Bureau Regionale Veiligheidsstrategie (gemeente)
	1: Ketenmanager Veiligheidshuis (gemeente)
	1: Hoofd Beleid & Strategie (OM)
	1: Hoofd bovenregionale recherche (politie)
	2: Teamleider en hoofd algemene dienstverlening Slachtofferhulp
	2: Landelijk/regionaal projectleider en unitmanager Reclassering

Den Haag	3: Beleidsmedewerkers afdeling Openbare Orde en Veiligheid (gemeente)
	3: Ketenmanager, procesregisseur en analist Veiligheidshuis (gemeente)
	2: Overvallen OvJ en beleidsadviseur (OM)
	1: Projectleider overvallen (politie)
	2: Teamleider en beleidsmedewerker Slachtofferhulp
	1: Unitmanager Reclassering (RN)
Zeeland - West-Brabant	2: Projectleider WOS en beleidsmedewerker (gemeente)
	2: Ketenmanager en beleidsmedewerker Zorg & Veiligheidshuis (gemeente)
	3: Gebiedsofficier, beleidsmedewerker en manager maatwerk (OM)
	2: Projectleider HIC en beleidsmedewerker (politie)
	2: Teamleider en hoofd algemene dienstverlening Slachtofferhulp
	3: Regiomanager, beleidsmedewerker en reclasseringsmedewerker Reclassering
LANDELIJK:	
Taskforce Overvallen	5: Eenheidchef Politie MW-Brabant; HOvJ OM; voorzitter van Detailhandel Nederland; Directeur van Koninklijke Horeca Nederland; CEO Particuliere organisatie.
PGVC	3: Programmamanager en twee beleidsmedewerkers ministerie VenJ
Politie	1: Eenheidchef MW-Brabant (politie) (opm. zie ook 'Taskforce Overvallen')
	1: Landelijke overvalcoördinator (politie)
OM	1: HOvJ OM (opm. zie ook 'Taskforce Overvallen')
	1: Landelijke overvalcoördinator (OM)
Reclassering	2: Regiomanager en beleidsmedewerker Reclassering
Slachtofferhulp	2: Directeur en beleidsmedewerker Slachtofferhulp Nederland

Aanpak overvalcriminaliteit Aanpak

Missie Inspectie Veiligheid en Justitie

De Inspectie Veiligheid en Justitie houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van veiligheid en justitie om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een veilige en rechtvaardige samenleving.

Aanpak overvalcriminaliteit Aanpak

overvalcriminaliteit Aanpak overva

Aanpak overvalcriminaliteit Aanpak

overvalcriminaliteit Aanpak overva

Dit is een uitgave van:

Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
communicatie@inspectievenj.nl
www.ivenj.nl

Aanpak overvalcriminaliteit Aanpak

December 2014 | Publicatienummer: J-25710

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*

overvalcriminaliteit Aanpak overva